

יוצא לאור ע"י
 ללמוד ולדעת - מידע הלכתי
 חז"ל אברהם צדק 8 בני ברק
 דוא"ל: noy10@etrog.net.il
 נערך ע"י
 הרב"ג ישראל מאיר וייל שליט"א
 מנח"ס ובזמם השבת והשולחן כהלכתו
 מחזור: 1 ש"ח

מאיר דרך

מידע הלכתי

גליון מס' 5

עמ' ז'
 מהלכות הימים הנוראים

עמ' ב'
 'לדעת חכמה' -
 שאלות מצויות מבית
 ההוראה

עמ' א'
 'נושא על הפרק' -
 נושא בהלכה

למורות הגיל הרך ולגנות הנכבדות

בורא העולם הפקיד בידינו את הילדים הקטנים, שברכות השנים כולם גדלים וחלקם אף נעשים תלמידי חכמים. אמנם, כלל אמרו חז"ל שבגיל הרך נקלטים הדברים מאוד, ואם נקלטים שיבושים, קשה מאוד לעוקרם ולשרשם, ובפרט בדברים שלא נתקלים בהם בלימוד הגמרא בסדרים המצויים במקומות הלימוד. הבאנו כאן כמה נקודות לתשומת לב, כדאי מאוד לברר דברים אלו אצל הבעל או רב השכונה או בספרים, מפני שלכאורה הם קצת נוגדים מוסכמות העוברות מפה לאוזן בעולם הגנים, אבל מוסכמות אלו חלקם לא מדויקים בכלל וחלקם מתאימים לשיטת יחיד שלא מקובלת באופן כללי בפוסקים.

א. בבריאת העולם, המים נבראו ביום הראשון ולא ביום השני וזה מפורש בתורה וגם בגמ' [חגיגה דף יב.], אלא שביום השני הקב"ה הבדיל בין המים העליונים לתחתונים.

ב. חג השבועות קרוי בתורה [במדבר כח, כו] חג הביכורים, לא בגלל שמביאים ביכורים מחג השבועות ועד חג סוכות, אלא בגלל שהתבואה החדשה שצמחה השנה האסורה באיסור 'חדש' ומותרת מט"ז ניסן לכל העולם, מותרת בביהמ"ק רק מחג השבועות [כמפורש ברש"י שם], וזה בעצם ספירת העומר שכתובה בתורה- ספירת הימים מהיתר 'חדש' בכל העולם להיתר 'חדש' בבית המקדש [כמפורש בויקרא כג, טו-יח].

ג. ברכת הנותן לשכוי בינה 'שכוי' באמת פירושו תרנגול, אבל האם הברכה נתקנה כהודאה על חכמת התרנגול, או שנתקנה כהודאה על החכמה שבנו, כי הלב נקרא גם כן שכוי (אלא שזמן הברכה הוא בזמן ששומעים את התרנגול)?

חשוב לדעת, שדעת רוב הפוסקים, וכך כותב המשנה ברורה [סימן מ"ו סעיף קטן ד'], שהברכה נתקנה על החכמה שבנו שהלב נקרא שכוי (אלא שזמן הברכה הוא בזמן ששומעים את התרנגול שגם הוא נקרא שכוי).

ד. היכן מדליקים נרות חנוכה, ומתי?

משום מה, 'ילדינו חוזרים הביתה ואומרים שמדליקים נרות' או בחלון או בפתח הבית. הדבר אינו מדויק. כיום פתח הבית יוצא לחדר מדרגות, ולכן מקום ההדלקה הוא או בחלון או בפתח הבנין (ובמקרים נדירים במיוחד הוא בפתח הדירה לשיטות מסוימות),

שני אפשרויות אלו הם שני דעות מקובלות בפוסקים, וזו ההנהגה המקובלת בציבור שומרי התורה.

בזמן ההדלקה כדאי להוסיף זמן שהוא מקובל מאוד- קצת אחרי שקיעת החמה לפני צאת הכוכבים.

אגב, חשוב לדעת שיש מנהג לאכול מאכלי חלב בחנוכה, ומנהג זה מובא בכל הפוסקים, שלא כמנהג הסופגניות שאינו מובא בפוסקים.

ה. את המנורה בביהמ"ק, כל כהן יכול להדליק ולא רק כהן גדול [עי' תמיד פ"ג מ"ט].

ו. ט"ו בשבט ושבעת המינים וארץ ישראל- מה הקשר?

מובא בפוסקים שיש מנהג לאכול פירות בט"ו בשבט, אבל האם יש קשר בין ט"ו בשבט לשבעת המינים [חטה ושעורה וכו'] או לארץ ישראל?

כמעט בשום מקום לא מוזכר שייכות בין שבעת המינים לט"ו בשבט, והתקבל בעיקר מאלו שהפכו את ט"ו בשבט ל'חג ארץ ישראל'. אגב, גם המשפט 'פירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל' שמובא לפעמים בציניות כשרואים את הפירות המגיעים מחו"ל, בשום אופן אינו שייך לט"ו בשבט, כי אצלנו ט"ו בשבט אינו 'חג ארץ ישראל'.

ז. האם פותחים את הדלת לאליהו הנביא?

נוהגים למזוג כוס חמישית וקוראים אותו 'כוס של אליהו הנביא' לעורר האמונה בגאולה. ומלבד זאת, פותחים את הדלת להראות שהלילה הוא ליל שימורים ואין אנחנו מפחדים משום דבר. אבל לא פותחים את הדלת לאליהו הנביא, ולא כתוב שהוא נכנס לבתים בליל הסדר. [אין לנו עסק בנסתרות ויתכן שיש מגדולי ישראל שראו או הרגישו את אליהו הנביא בליל הסדר, אבל בכל ספרי הפוסקים שבידינו לא כתוב שאלהו הנביא נכנס לבתים בליל הסדר, ולהיפך, כתוב שפותחים את הדלת כדי להראות שהלילה ליל שימורים ואיננו מתייראים משום דבר. אין צורך לומר שאלהו הנביא אינו שותה מהכוס החמישית].

ח. למה אוכלים מאכלי חלב בשבועות?

חשוב לדעת, שהסיבה המובאת ברמ"א לאכילת חלב בשבועות הוא זכר לשתי הלחם, שהוא כאשר אוכלים בסעודה חלב ואח"כ בשר, ואוכלים את החלב עם לחם אחד ואת הבשר עם לחם שני (שהרי לחם שאכלו איתו חלב לא אוכלים איתו בשר). יש טעמים נוספים ונאים למנהג זה, ואכן קל יותר להסבירם, אבל טוב לדעת גם את הסיבה המובאת ברמ"א.

לדעת חכמה - שאלות מבית ההוראה

לשון הרע בקבוצת לימוד ותמיכה

אנחנו מתכנסות קבוצת נשים פעם בשבוע, ומעלות בעיות שקורות בבית וכולם מסייעות להבנה ולהתמודדות. האם יש בזה איסור לשון הרע?

תשובה: אין שום אפשרות להתיר לשון הרע כזה, בין אם הקבוצה עוסקת ביחס לבעל